Global Storybooks

globalstorybooks.net

تۆڵەستاندنەوەی ڕێنیشاندەری هەنگوین / The Honeyguide’s revenge

✎ Zulu folktale
Wiehan de Jager
Agri Afshin (ckb)

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 3.0 International License.
https://creativecommons.org/licenses/by/3.0

تۆڵەستاندنەوەی ڕێنیشاندەری هەنگوین

The Honeyguide’s revenge

Zulu folktale
Wiehan de Jager
Agri Afshin
4
کوردی ckb / English en

ئەم چیرۆکە باس لە، نگێدە، باڵندەی ڕێنیشاندەری هەنگوین، و پیاوێکی چاوچنۆك دەکات بە ناوی گینگیلە. جارێکیان کە گینگیلە چووبووە دەرەوە بۆ ڕاو کردن، گوێی لە دەنگی نگێدە بوو کە بانگی دەکرد. گینگیلە کاتێ بیری لە هەنگوین دەکردەوە دەمی ئاوی کرد. ئەو ڕاوەستا و بە سەرنجەوە گوێی ڕاگرت و ئەوەندە گەڕا تا باڵندەکەی لەسەر لقی دارێك لەسەر سەریەوە دیتەوە. جیك، جیك، جیك، باڵندە بچکۆڵەکە دەیجریواند، کاتێك لە سەر ئەم دار بۆ ئەو دار دەفڕی. بە جیك، جیك، جیك، بانگی دەکرد و ناوە، ناو ڕادەوەستا بۆ ئەوەی دڵنیا بێتەوە کە گینگیلە بە دوایدا دێت

. . .

This is the story of Ngede, the Honeyguide, and a greedy young man named Gingile. One day while Gingile was out hunting he heard the call of Ngede. Gingile’s mouth began to water at the thought of honey. He stopped and listened carefully, searching until he saw the bird in the branches above his head. “Chitik-chitik-chitik,” the little bird rattled, as he flew to the next tree, and the next. “Chitik, chitik, chitik,” he called, stopping from time to time to be sure that

Gingile followed.

دوای نیو کاتژمێر، ئەوان گەیشتنە لای دارهەنجیرێکی خۆڕسکی گەورە. نگێدە زۆر سەرشێتانە لەسەر لقەکانی دارەکە دەفڕی. دواتر لەسەر لقێک گیرسایەوە و سەری بۆ لای گینگیلە سوڕاند و وەك ئەوەی پێی بڵێ: “ئەوەتا! ئێستا وەرە ئێرە! بۆچی هێندەت پێچوو؟” گینگیلە هیچ مێشهەنگوینێکی لە خوارەوەی دارەکە نەبینی، بەڵام باوەڕی بە نگێدە کرد.

. . .

After half an hour, they reached a huge wild fig tree. Ngede hopped about madly among the branches. He then settled on one branch and cocked his head at Gingile as if to say, “Here it is! Come now! What is taking you so long?” Gingile couldn’t see any bees from under the tree, but he trusted Ngede.

لەبەر ئەوە، کاتێک منداڵەکانی گینگیلە گوێیان لە چیرۆکی نگێدە دەبێ زۆر ڕێز لەو باڵندە بچکۆلە دەگرن. هەر کاتێ هەنگوین هەڵ دەگرنەوە، هەوڵ دەدەن زۆرترین بەشی شانە هەنگوینەکە بدەن بە ڕێنیشاندەری هەنگوین.

. . .

And so, when the children of Gingile hear the story of Ngede they have respect for the little bird. Whenever they harvest honey, they make sure to leave the biggest part of the comb for Honeyguide!

بەر لەوەی پڵینگەکە زیان بە گینگیلە بگەیەنێ، ئەو بە خێرای رای کرد و لەسەر دارەکە هاتە خوارەوە. لەبەر پەلە کردن لە سەر لقی دارەکە پێی خزی و بە توندی کەوتە خوارێ و گوێزینگی پێی لە جێ چوو. بە هەموو توانایەوە بە شەلە شەل بۆی دەرچوو. بەختی باشی هەبوو کە، پڵینگەکە زۆر خەواڵو بوو، بۆیە شوێنی نەکەوت. نگێدە، ڕێنیشاندەری هەنگوین، تۆڵەی خۆی کردەوە. گینگیلەش وانەیەکی چاکی وەرگرت.

. . .

Before Leopard could take a swipe at Gingile, he rushed down the tree. In his hurry he missed a branch, and landed with a heavy thud on the ground twisting his ankle. He hobbled off as fast as he could. Luckily for him, Leopard was still too sleepy to chase him. Ngede, the Honeyguide, had his revenge. And Gingile learned his lesson.

دوایی گینگیلە ڕمەکەی لە لە ژێر دارەکە داناو هێندێک چیلکەی وشکی کۆ کردەوە و ئاگرێکی بچووکی کردەوە. کاتێ ئاگرەکە خۆش بوو، لقە دارێکی وشکی درێژی خستە ناوەندی ئاگرەکە. ئەو دارە بەوە ناسراو بوو کە لە کاتی سووتاندا دووکەڵی زۆر دەکات. ئەو سەرێکی لقە دڕێژەکەی بە ددانی گرت و بە دارەکەوە هەڵگەڕا.

. . .

So Gingile put down his hunting spear under the tree, gathered some dry twigs and made a small fire. When the fire was burning well, he put a long dry stick into the heart of the fire. This wood was especially known to make lots of smoke while it burned. He began climbing, holding the cool end of the smoking stick in his teeth.

خەریک بوو گوێ بیستی دەنگی ویزە ویزی مێشهەنگوینەکانی بێت. ئەوان لە کونێکەوە لە قەدی دارەکەوە دەهاتنە دەرەوەو دەچوونەوە ژووری شانەکەیان. کاتێ گینگیلە گەیشتە سەر شانە هەنگوینەکە، دارە دووکەڵاویەکەی خستە ناو شانەکە. بە سەرە سووتاوەکە،مێشەکان زۆر تووڕە بوون وهاتنە دەرەو و پەلاماریان دا. ئەوان پێش ئەوەی لە ترسی دووکەڵکە ڕا بکەن، بە گینگیلەیان وەدا و ئازارێکی زۆریان پێگەگیاند.

• • •

Soon he could hear the loud buzzing of the busy bees. They were coming in and out of a hollow in the tree trunk – their hive. When Gingile reached the hive he pushed the smoking end of the stick into the hollow. The bees came rushing out, angry and mean. They flew away because they didn't like the smoke – but not before they had given Gingile some painful stings!

گینگیلە بەسەر کەوت، پێی سەیر بوو کە بۆچی هیچ دەنگی وزە وزی مێشەکان نایەت. لەبەر خۆیەوە بیری دەکردەوە، "لەوانەیە شانە هەنگوینەکە لەناو قوڵایی قەدی دارەکە بێت." ئەو بەسەر کەوت بۆ سەر لقێکی دیکە، بەڵام لە جیاتی شانەی مێشهەنگ، دەموچاوی پڵینگێکی بینی! پڵینگەکە زۆر تووڕە بوو، لە بەر ئەوەی لە ناکاو لە خەویان هەستاند. چاوەکانی نوقاندن و زاری کردەوە، بۆ ئەوەی ددانە زۆر درێژ و تیژەکانی نیشان دات.

• • •

Gingile climbed, wondering why he didn't hear the usual buzzing. "Perhaps the hive is deep in the tree," he thought to himself. He pulled himself up another branch. But instead of the hive, he was staring into the face of a leopard! Leopard was very angry at having her sleep so rudely interrupted. She narrowed her eyes, opened her mouth to reveal her very large and very sharp teeth.

پاش چەند هەفتەیەک، رۆژێکیان، دووبارە گینگیلە گوێی لە دەنگی نگێدە بوو کە بانگی دەکرد. ئەو هەنگوینە بەتامەکەی بە بیر هاتەوە و جارێکی دیکە بە خۆشحاڵییەوە شوێن باڵندەکە کەوت. نگێدە بە درێژایی دارستانەکە رێگەی بە گینگیلە نیشان دەدا، تا ئەوەی بۆ پشوودان لەسەر دارێکی گەورەی "ئاکاسیا" نیشتەوە. گینگیلە بیری کردەوە، "ئەها"، شانە هەنگوینەکە دەبێ لە ناو ئەدارە دابێ ئەو بە خێرایی ئاگرێکی بچووکی کردەوە و چۆ سەردارەکە، لقە دارە دووکەڵاویەکەشی بە ددانی گرتبوو. نگێداش هەڵنیشت بوو و چاوڕێی دەرکرد.

. . .

One day several weeks later Gingile again heard the honey call of Ngede. He remembered the delicious honey, and eagerly followed the bird once again. After leading Gingile along the edge of the forest, Ngede stopped to rest in a great umbrella thorn. “Ahh,” thought Gingile. “The hive must be in this tree.” He quickly made his small fire and began to climb, the smoking branch in his teeth. Ngede sat and watched.

کاتێک مێشهەنگوینەکان چوونە دەرەوە، گینگیلە دەستی خستە ناو شانە هەنگوینەکە. ئەو شانەیەکی گەورەی هەنگوین کە شیلەی لێ دەتکا و پڕ بوو لە مێشهەنگوینی بچووك، هێنایە دەرێ. ئەو زۆر بە ئەسپایی شانەکەی خستە ناو توورەکەکەی سەر شانی. دواتر لە دارەکە هاتە خوارەوە.

. . .

When the bees were out, Gingile pushed his hands into the nest. He took out handfuls of the heavy comb, dripping with rich honey and full of fat, white grubs. He put the comb carefully in the pouch he carried on his shoulder, and started to climb down the tree.

نگێدە زۆر بە تامەزرۆییەوە سەیری کارەکانی گینگیلەی دەکرد. ئەو چاوەڕێی ئەوەی دەکرد کە گینگیلە پارچەیەک هەنگوینی گەورە وەکو پاداش بداتە ڕێنیشاندەری هەنگوین. نگێدە بەخێرایی لەم لق بۆ ئەو لق دەفڕی، و وردە وردە لەسەر عەرزەکە نیشتەوە. لە کۆتاییدا گینگیلە لە دارەکە هاتە خوارێ. نگێدە لەسەر بەردێکی گەورە لە نزیك کوڕەکە چاوەڕێی پاداشتەکەی کرد.

• • •

Ngede eagerly watched everything that Gingile was doing. He was waiting for him to leave a fat piece of honeycomb as a thank-you offering to the Honeyguide. Ngede flittered from branch to branch, closer and closer to the ground. Finally Gingile reached the bottom of the tree. Ngede perched on a rock near the boy and waited for his reward.

بەڵام گینگیلە ئاگرەکەی کووژاندەوە، ڕمەکەی هەڵگرت و بەرەو ماڵ وەڕێکەوت و هیچ گوێی نەدا نگێدە. نگێدە بە تووڕەییەوە هاواری کرد: "سەرکەوتن، سەرکەوتن" گینگیلە راوەستا و چاوی لە باڵندەکە کرد و پێکەنی: "تۆ کەمێك هەنگوینت دەوێ هاوڕێی من؟ وانیە! بەڵام من بۆ خۆم هەموو کارەکانم کرد و مێشهەنگوینەکانیش ئەو هەمووەیان پێوە دام. بۆ دەبێ ئەم هەنگوینە بەتامە لەگەڵ تۆدا بەش بکەم؟" نگێدە زۆر تووڕە بووا! ئەمە هەڵسوکەوتێکی باش نەبوو کە لەگەڵ ئەوی کردا! بەڵام نگێدە تۆڵەی خۆی دەکاتەوە.

• • •

But, Gingile put out the fire, picked up his spear and started walking home, ignoring the bird. Ngede called out angrily, “VIC-torr! VIC-torrr!” Gingile stopped, stared at the little bird and laughed aloud. “You want some honey, do you, my friend? Ha! But I did all the work, and got all the stings. Why should I share any of this lovely honey with you?” Then he walked off. Ngede was furious! This was no way to treat him! But he would get his revenge.